

Møtereferat

Sak: Forum for systemtjenester 2023

Møtedato/Sted: 27.10.23 / Nydalen/Teams

Møteleder: Bernt Anders Hoff

Ansvarlig/adm. seksjon:
Reservemarkeder (LUR)

Kopi til: Fornybar norge, Norsk
Industri, Distriktsenergi, Offshore
Norge, Norwea, RME

Vår referanse.:

Neste møte: TBD

Dato: 27.10.23

Signatur:

.....

Møtereferatet skal distribueres til alle møtedeltagere.
Presentasjoner fra møtet er publisert på statnett.no

Saksliste

#	Sak	Ansvarlig
0.	Velkommen og praktisk informasjon	Bernt Anders Hoff
1.	Varsel om vedtak om levering og betaling for systemtjenester 2024 Varsel om vedtak er sendt ut til relevante aktører og er tilgjengelig på Statnett sine nettsider.Innspill kan sendes innen til firmapost@statnett.no innen 3.november. Systemansvarlig fatter endelig vedtak i etterkant av dette.Det gjøres ingen endringer for neste års vedtak.Kraftparker (vindkraft og solkraft) samt varmekraftverk er fremdeles unntatt kravet om grunnleveranse.	Kristian Wang Høiem

#	Sak	Ansvarlig
2.	Økt systemutnyttelse - Kraftflyt i nettet må skje innenfor gitte grenseverdier for å hindre overlast på linjer og komponenter. Ved hendelser i nettet som fører til utfall av mye effekt kan de automatiske reservene (FCR og aFRR) føre til at disse grenseverdiene i enkelte områder overskrides da responsen til reservene er distribuert. - Vi må se reserver og kapasitet i sammenheng. - Statnett trenger å finne de gode løsningene sammen med aktørene. Spørsmål: - Hvorfor er ikke mFRR inkludert i slide (side 8)? <i>mFRR er ikke aktuelt på denne sliden fordi det var snakk om de raske automatiske reservene. mFRR er treigere og aktiveres manuelt og derfor ikke inkludert.</i> - Hvordan jobbes det med å få allerede tilknyttede kunder med i reservemarkedene? For eksempel datasentere som allerede er tilknyttet, benyttes det incentiver for å få de til å delta? <i>Det jobbes med aktører på mange ulike måter. Statnett har for eksempel nettopp publisert en fleksibilitetsrapport og en reservemarkedskalkulator som har som mål om å informere om reservemarkedene til aktører som enda ikke kjenner til markedene samt synliggjøre inntektsmuligheter. Markedene i seg selv må også tilpasses nye aktører. Det jobbes derfor også med å senke minste budvolum for å kunne inkludere flere ulike kunder. I tillegg utarbeides det nye vilkår (for eksempel for aggregering), roller spesifiseres (BSP/BRP) og driften automatiseres for å kunne behandle flere bud i driften.</i> - Det er registrert hyppigere store utfall det siste året. Utfall skjer i et punkt, mens ringvirkninger kan kjennes i hele nettet. Hva tenker dere om å dette med å distribuere utkoblinger? <i>Vi har ikke fulle løsninger for dette. Noe av det som ligger i grunn er etterspørsel etter fleksibilitet. Når det på sikt skal automatiseres kan datamaskiner løse mange problemer. Her kan det være en ide å sammen kunne jobbe med denne problemstillingen.</i>	Anders Grønstedt

3.	NBM – Hva er målet og hvordan treffer det aktørene • Hvorfor lager vi en ny felles nordisk modell for balansering av kraftsystemet? ○ Det europeiske kraftsystemet er inne i sin største omlegging noensinne, og dagens balanseringsprosess er ikke lenger tilstrekkelig. • De store endringene kommer i grensesjiktet driftsdøgnet – driftstimen. • NBM og overgang til 15 min tidsoppløsning representerer store og krevende endringer for både Statnett og aktørene. Det vil kreve sterk prioritering av utviklingsressurser. • De største gjenstående endringene: ○ Budgivning D-1 for daglig oppkjøp av mFRR-kapasitet ○ Full over gang til planlagt aktivering og direkteaktivering ○ Økt automatisering hos BSPer nødvendig for å kunne imøtekomme kort frist for å svare på bestillinger av mFRR-bud ○ Overgang til mindre budstørrelser mFRR ○ Produksjonsplaner per kvarter ○ Nytt aktiveringsmarked for aFRR, går vekk fra dagen aktivering pro-rata Innspill/spørsmål: - Angående balansering rundt flaskehals, er det kun Statnett som vil være kjent med budene og prosessene rundt valg av bud? Aktørene får en rapport i etterkant om hvilke bud som er valgt bort med begrunnelse på hvorfor. - Når kommer denne rapporten (nevnt over)? BSP vil bli varslet gjennom "BidAvailability_Market Document" meldingen iht. Implementasjonsguide (v.113) avsnitt 6.3 Bid availability document – Attributes and dependencies - Skal budvalget i NBM være helt automatisk? Ja det skal det, og det skal gjøres i forkant av hvert kvarter. Så vil det være kritiske hendelser som vil kreve er manuell behandling gjennom direkteaktiveringer. - Hvor mye utvikling mangler for NBM? Vi har et stramt tidsløp med tester frem til fristen i Q1 2025, men vi har arbeidet med dette i flere år allerede. Den "normal prosessen" er ferdig utviklet. Det gjenstår mer arbeid med prosesser som utenom normalen. Det mangler også utvikling ute hos aktører og leverandører. - Det har vært en del diskusjon rundt flaskehals og balansering. Har NBM en funksjon som hensyntar flaskehals i balanseringen automatisk? Ja, vi har en funksjon som håndterer flaskehals ved å både identifisere hvilke bud som må aktiveres for å løse opp flaskehals og hvilke bud som vil skape flaskehals hvis de blir aktivert. Disse blir identifisert før budene blir sendt til den sentrale budvelgeren. Modellen kjenner til alle overføringskapasiteter og tar automatisk hensyn til de når bud velges. Algoritmen koordineres også opp mot FCR og aFRR	Nina Wahl Gunderson

#	Sak	Ansvarlig
	<i>kapasiteter. Algoritmen er ikke så god på uforutsette hendelser. Det vil fortsatt være behov for noe manuelle inngrep.</i> - Hvordan kan aktører kvalifisere seg, og hva er prosess for å komme med på budlisten? <i>Vi skal beskrive prosess for dette. Det vil foregå kontinuerlig. Vil det komme en veileder og vil det være spesifikke tidsrom man kan bli med? Det jobbes med prekvalifiseringsprosess. Per nå kan man bare ta direkte kontakt (bsp@statnett.no) ved interesse.</i> - Når vi går fra time til kvarter må vi også gå fra person til pc. Aktørene må finne løsninger for automatisering på sine anlegg. Er dere redde for at dette skal skape svingninger i systemet? <i>Vi analyserer hvordan ny modell vil aktivere reserver. Vi har skyggedrift i sanntid med reelle bud som går parallelt med driften. Der ser vi hvordan den automatiserte løsningen håndterer hendelser og svingninger og sammenlikner med hvordan aktørene har balansert. Det må stille krav til datamaskin til aktørene. Så vi ikke får et system som svinger mellom aktører eller aktør og systemansvarlig. Det ser vi ikke før aktørene har utviklet sine systemer. Vi kjører mange tester som er nærmeste mulig virkeligheten. Våre algoritmer velger bud, så planen er at dette skal løses hos oss. Fra aktør stilles det krav til at vi får det vi har bestilt. Aktørene må kunne håndtere hyppigheten av budene hos seg. Budene vil være veldig spesifiserte noe som også vil motvirke svingninger. Vi vil utføre ende-til-ende tester med aktørene med realistiske bud etter hvert som aktørene utvikler sine løsninger.</i> - Det blir en del kunder med tilknytning på vilkår. Vil de være diskvalifisert fra et slikt marked (reservemarked)? Vil man benytte vilkårs kunder eller markedene først? <i>Vi vil ikke hindre vilkårs kunder fra å delta i markedene, men tilrettelegge. Vilkårene er enda litt i støpeskjeen. Vi samarbeider med DSOene, men det er ikke en direkte kobling mellom balansering og vilkårshåndtering. Bruk av vilkårs kunder er knyttet til nettbegrensinger. Man vil ikke kunne benytte et bud for balansering dersom det er en flaskehals som begrenser.</i>	
4.	Nye metoder og vilkår • Tidligere har Statnett sendt ut høringer to ganger i året for alle endringer i vilkår • Fremover vil formatet på høringene endre seg. Høringer knyttet til FCR, FFR og andre systemtjenester vil følge det tidligere formatet. Høringer knyttet til FRR (ifb. EBGL artikkel 18) vil sendes ut etter behov med høringsfrist på minst 1 måned. Disse retningslinjene vil tidligst gjelde ca. 6 måneder etter høring er sendt ut. • Statnett vil behandle innspill og sende over forslag til RME for godkjenning. • Leverandører vil bli informert, men det oppfordres til å følge med på Statnett sine nettsider og Altinn meldingsboks.	Bernt Anders Hoff

Aksjonspunkter

#	Aksjoner	Hvem	Når
1.	Publisere møtereferat og presentasjoner på Statnett.no https://www.statnett.no/om-statnett/moter-og-arrangementer/forum-for-systemtjenester/	Statnett	Nov